

Nie masz już, nie masz w Polsce żydowskich miasteczek,
W Hrubieszowie, Karczewie, Brodach, Falenicy
Próżno byś szukał w oknach zapalonych świeczek,
I śpiewu nasłuchiwał z drewnianej bóżnicy.
Znikły resztki ostatnie, żydowskie łachmany,
Krew piaskiem przysypano, ślady uprzątnięto
I wapnem sinym czysto wybielono ściany
Jak po zarazie jakiejś lub na wielkie święto.

(...)

Nie ma już tych miasteczek, gdzie biblijne pieśni
Wiatr łączył z polską piosnką i słowiańskim żalem,
Gdzie starzy Żydzi w sadach pod cieniem czereśni
Opłakiwali święte mury Jeruzalem.

Nie ma już tych miasteczek, przeminęły cieniem,
I cień ten kłaść się będzie między nasze słowa,
Nim się zbliżą bratersko i złączą od nowa
Dwa narody karmione stuleci cierpieniem.

/Antoni Słonimski: Elegia miasteczek żydowskich/

„Kontekst nauczania o Holocauście” to nazwa seminarium dla nauczycieli (a właściwie seminariów: podstawowego i zaawansowanego). Odbywa się ono cyklicznie począwszy od 2010 roku (początkowo zimą, a od ubiegłego roku w okresie letnich wakacji). Polscy i ukraińscy nauczyciele spotykają się w Żydowskim Muzeum Galicja w Krakowie, aby poznawać tradycję, historię, kulturę narodu żydowskiego. Dzięki uprzejmości gospodarzy i wsparciu finansowemu Claims Conference (Conference on Jewish Material Claims Against Germany) także ja - już po raz drugi - mogłam uczestniczyć w wykładach, dyskusjach, wycieczkach...

Tegoroczna edycja poświęcona została przede wszystkim postawom wobec Holocaustu. Od 5 do 11 lipca w gościnnych murach Muzeum Galicja oraz w salach wykładowych Instytutu Judaistyki UJ rozmawiano o ratujących i kolaborantach, oprawcach i biernych obserwatorach Zagłady..., a także o tym, w jaki sposób omawiać te zagadnienia na lekcjach – i jak łączyć edukację o Holocauście z edukacją dla tolerancji. Część wykładową uzupełniały zajęcia terenowe („Getto krakowskie i obóz w Płaszowie w dokumentach i wspomnieniach”, wizyta studyjna w Tarnowie i miejscach pamięci wokół Tarnowa), spotkania z Ocalonymi oraz z przedstawicielami Ośrodka KARTA.

Zdjęcia zamieszczone poniżej dokumentują wizyty nauczycieli w miejscach związanych z przedwojennym życiem Żydów oraz z ich Zagładą. Część z nich zrobiłam na tarnowskim cmentarzu żydowskim, jednym z najstarszych (został założony w 1581 roku) cmentarzy południowej Polski. W tym miejscu, w latach II wojny światowej, odbywały się masowe egzekucje Żydów z tarnowskiego getta. Dzisiaj, pośród macew wyróżnia się złamana kolumna, upamiętniająca tych, których tutaj pomordowano. Wryty na niej hebrajski napis głosi: "A słońce świeciło i nie wstydziło się...". Pozostałe zdjęcia przedstawiają odrestaurowaną synagogę w Dąbrowie Tarnowskiej, krakowską dzielnicę Kazimierz oraz teren byłego obozu koncentracyjnego w Płaszowie. Więcej o przedstawionych na fotografiach miejscach można przeczytać m. in. tutaj:

<http://www.it.tarnow.pl/index.php/pol/Atrakcje/TARNOW/Zabytki-i-atrakcje/Zydowski-Tarnow>, <http://www.oskdabrowa.pl/>, <http://www.sztetl.org.pl/pl/article/krakow/13.miejsca-martyrologii/3793.niemiecki-nazistowski-oboz-koncentracyjny-plaszow/>

Dorota Pardon